

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 17.12.1968, sp. zn. 4 Cz 177/68, ECLI:CZ:NS:1968:4.CZ.177.1968.1

Číslo: 50/1969

Právní věta: Občanský zákoník nedovoluje soudu, aby - kromě vyslovení zrušení bezpodílového spoluvlastnictví - určil, že k zrušení bezpodílového spoluvlastnictví nedochází ke dni právní moci rozhodnutí o zrušení bezpodílového spoluvlastnictví, nýbrž zpětně k jakémukoli dni před právní mocí tohoto rozhodnutí.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 17.12.1968

Spisová značka: 4 Cz 177/68

Číslo rozhodnutí: 50

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Bezpodílové spoluvlastnictví manželů

Předpisy: 40/1964 Sb. § 148

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 50

Občanský zákoník nedovoluje soudu, aby - kromě vyslovení zrušení bezpodílového spoluvlastnictví - určil, že k zrušení bezpodílového spoluvlastnictví nedochází ke dni právní moci rozhodnutí o zrušení bezpodílového spoluvlastnictví, nýbrž zpětně k jakémukoli dni před právní mocí tohoto rozhodnutí.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze 17. 12. 1968, [4 Cz 177/68](#).)

Navrhovatel se domáhal návrhem z 20. 9. 1967 zrušení bezpodílového spoluvlastnictví účastníků za trvání jejich manželství s odůvodněním, že odpůrkyně chtěla v době, kdy byl ve výkonu trestu odnětí svobody, prodat bez jeho vědomí rodinný domek z bezpodílového spoluvlastnictví; žádal, aby bylo bezpodílové spoluvlastnictví zrušeno již ke dni 1. 9. 1966.

Okresní soud v Olomouci vyhověl návrhu rozsudkem z 22. 11. 1967, když dospěl k závěru, že odpůrkyně nakládala s předmětem bezpodílového spoluvlastnictví způsobem odporujícím pravidlům socialistického soužití. Přitom vzal v úvahu, že účastníci neobnoví zřejmě manželské soužití a že způsob života odpůrkyně nezaručuje, že se bude řádně starat o majetek v bezpodílovém spoluvlastnictví účastníků.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu, že byl výrokem rozsudku okresního soudu o zrušení bezpodílového spoluvlastnictví účastníků již ke dni 1. 9. 1966 porušen zákon; v uvedeném rozsahu rozsudek okresního soudu zrušil.

Z odůvodnění:

Ustanovení § 148 o. z. upravuje dva druhy případů ukončení trvání bezpodílového spoluvlastnictví manželů: podle jeho prvního odstavce dochází k zániku bezpodílového spoluvlastnictví manželů zánikem manželství, podle jeho druhého odstavce může soud na návrh některého z manželů toto spoluvlastnictví zrušit i za trvání manželství ze závažných důvodů, zejména jestliže by další trvání bezpodílového vlastnictví odporovalo pravidlům socialistického soužití. K zániku bezpodílového spoluvlastnictví manželů dochází tedy především ze zákona na základě existence předpokládané právní skutečnosti, již je zánik manželství, dále pak na základě výroku soudu o zrušení tohoto práva.

Tam, kde má dojít ke změně, popř. zániku práv a povinností, se zpětnou účinností, je třeba v tomto směru výslovného zákonného ustanovení; jinak je nutno vycházet z obecné zásady, která platí i pro občanskoprávní vztahy, že tyto vztahy a z nich vyplývající práva a povinnosti vznikají, mění se a zanikají na základě skutečností předvídaných právním předpisem (srov. § 2 o. z.).

Takovou skutečností, s níž zákon spojuje podle § 148 odst. 2 o. z. zánik práva bezpodílového spoluvlastnictví manželů, je právě pravomocné soudní rozhodnutí o zrušení tohoto spoluvlastnictví. Okamžikem právní moci tohoto rozhodnutí je naplněn citovaným ustanovením předvídaný předpoklad zániku bezpodílového spoluvlastnictví a dochází k zániku tohoto práva. Občanský zákoník nemá však ustanovení, jež by připouštělo, aby soud - kromě vyslovení zrušení bezpodílového spoluvlastnictví - určil, že k zrušení bezpodílového spoluvlastnictví nedochází ke dni právní moci rozhodnutí o zrušení bezpodílového spoluvlastnictví, nýbrž zpětně k jakémukoli dni před právní mocí tohoto rozhodnutí.

Jestliže tedy okresní soud rozhodl o zrušení bezpodílového spoluvlastnictví účastníků již ke dni 1. 9. 1966, porušil zákon v ustanoveních § 2 odst. 1, § 148 odst. 2 o. z.